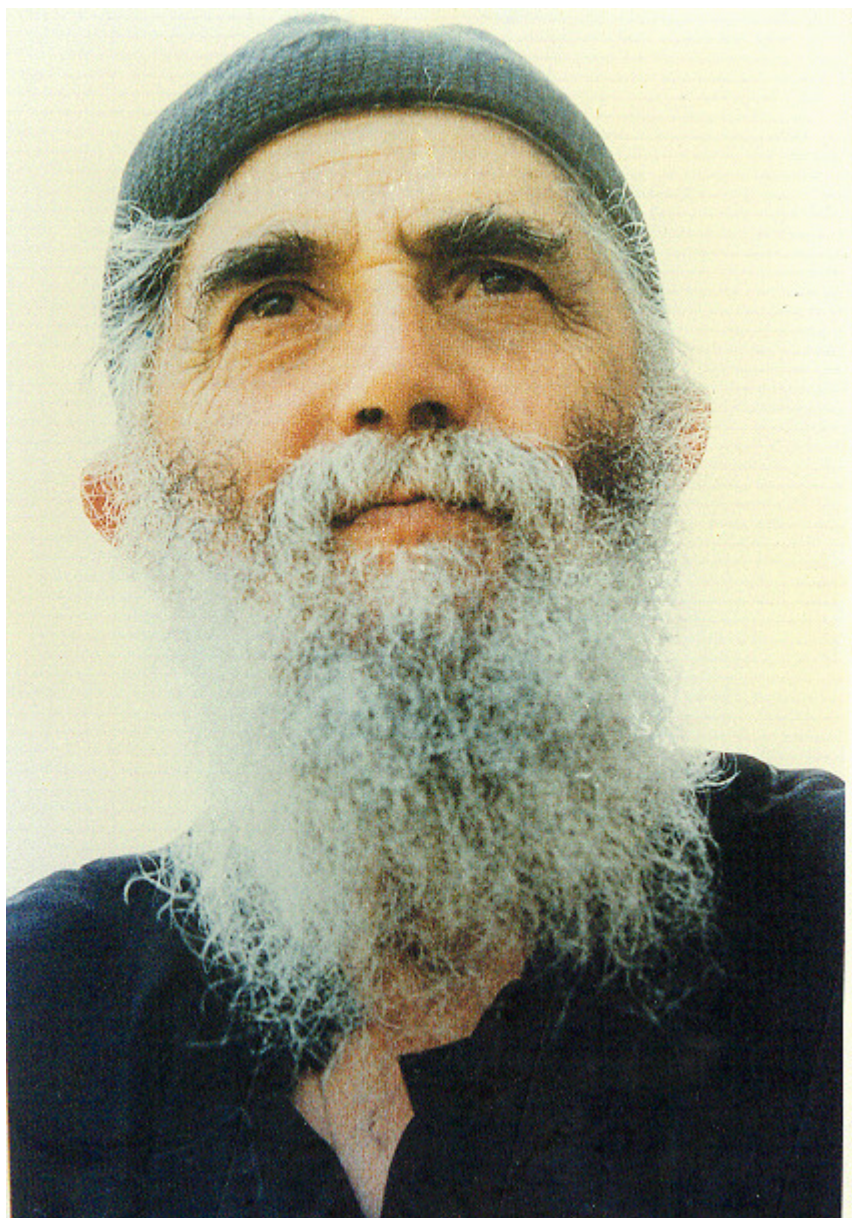

Ο Γέροντας Παΐσιος ο Αγιορείτης απαντάει σε ερωτήσεις για την προσευχή

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Παΐσιος Αγιορείτης](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η Προσευχή όπλο ισχυρό

Παλιά, για να κάνει κανείς κάτι, αν ήταν κοσμικός άνθρωπος θα σκεφτόταν. Αν ήταν πνευματικός άνθρωπος, θα σκεφτόταν και θα προσευχόταν. Στην εποχή μας ακόμη και «πνευματικοί» άνθρωποι όχι μόνο δεν προσεύχονται, αλλά ούτε σκέφτονται. Και μάλιστα, συχνά πρόκειται για σοβαρά θέματα, και αυτοί κάνουν πρόβες με τον κόσμο.

Σε όλες τις περιπτώσεις, πριν ενεργήσουμε, να λέμε: «Σκέφτηκα γι' αυτό; Προσευχήθηκα γι' αυτό;» Όταν κανείς ενεργεί, χωρίς να σκεφθεί και χωρίς να προσευχηθεί, ενεργεί σατανικά. Και βλέπεις, συχνά πολλοί χριστιανοί με τον τρόπο που ενεργούν, δεν αφήνουν τον Θεό να επέμβει. Νομίζουν ότι αυτοί θα τα καταφέρουν όλα μόνοι τους. Ενώ ακόμα και ο άπιστος λέει «έχει ο Θεός», αυτοί

δεν το λένε (...).

Συνέχεια ανθρώπινες προσπάθειες και δεν αφήνουν τον Θεό να ενεργήσει. Δεν καταφεύγουν στην προσευχή, ώστε να απαντήσει ο Θεός δια της προσευχής. Με την ταπείνωση και την προσευχή διορθώνονται όλα τα αδιόρθωτα (...).

Αιτήματα στην προσευχή

Γέροντα, αν είναι ευλογημένο, να μας λέγατε μερικά θέματα, για τα οποία ιδιαίτερα πρέπει να προσευχόμαστε.

Να παρακαλούμε κατ' αρχάς η προσευχή μας να έχει ως αποτέλεσμα να έρθουν σε θεοσέβεια όσοι ζουν και όσοι θα ζήσουν. Εγώ στην προσευχή μου λέω «Παρατεινον το ελεος Σου τοις γινωσκουσι Σε» και προσθέτω «και τοις μη γινωσκουσι Σε». Ακόμα λέω «Κύριε, σωσον τους ασεβείς». (Βέβαια η Εκκλησία καλά κανόνισε να λέει «Κύριε, σωσον τους ευσεβείς...», γιατί μπορεί να βρίζουν οι ασεβείς, επειδή προσεύχονται γι' αυτούς).

Όταν πάλι ο ιερέας λέει «Υπέρ των εντειλαμενων ημιν τοις αναξιους ευχεσθαι υπέρ αυτων», προσθέτω και «υπέρ των μη εντειλαμενων». Γιατί πρέπει να προσευχόμαστε και γι' αυτούς που μας ζήτησαν να προσευχηθούμε, αλλά και γι' αυτούς που δεν μας ζήτησαν, και για τους γνωστούς και για τους αγνώστους.

Τόσες χιλιάδες άνθρωποι υπάρχουν που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και σοβαρότερα προβλήματα από αυτούς που μας ζήτησαν να προσευχηθούμε. Να κάνουμε προσευχή και για όσους έχουν αδικηθεί, να φανεί το δίκαιο· να δοθεί χάρη στους φυλακισμένους, να πιάσει τόπο η ταλαιπωρία που πέρασαν και να βοηθηθούν. Όταν βάζω ξύλα στη φωτιά, δοξολογώ τον Θεό και λέω: «Ζέστανε, Θεέ μου, όσους δεν έχουν ζεστασιά». Όταν πάλι καίω τα γράμματα που μου στέλνουν - τα διαβάζω και μετά τα καίω, γιατί έχουν και θέματα και απόρρητα και εξομολογήσεις -, λέω: «Να τους κάψει ο Θεός όλα τα κουσούρια. Να τους βοηθάει ο Θεός να ζουν πνευματικά και να τους αγιάζει».

Ακόμη συνηθίζω να ζητώ από τους Αγίους να προστατεύουν τους ανθρώπους που φέρουν το όνομά τους και από τους Αγίους Πάντες να προστατεύουν αυτούς που δεν έχουν προστάτη Άγιο.

Γέροντα, τι είναι καλύτερα, να ζητώ το έλεος του Θεού γενικά ή να αναφέρω και συγκεκριμένα αιτήματα σύμφωνα με το «Αιτείτε και δοθησεται υμιν»;

Να προσεύχεσαι γενικά και να λες «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον τους πάσχοντας σωματικά και ψυχικά». Σ' αυτήν την ευχή περιλαμβάνονται και οι κεκοιμημένοι. Αν σου έρχεται στον νου ένα συγγενικό σου πρόσωπο, πες μια ευχή και γι' αυτό, «... ελέησον τον δούλον Σου τάδε», και πέρασε αμέσως στην γενική ευχή για όλον τον κόσμο, «... ελέησον τον κόσμο Σου άπαντα»

Μπορείς να φέρνεις στον νου σου έναν συγκεκριμένο άνθρωπο που έχει ανάγκη, να προσεύχεσαι λίγο γι' αυτόν και μετά να λες «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον ημάς» και να πονάς για όλους, για να μη φεύγει η... αμαξοστοιχία με έναν επιβάτη. Να μη σκαλώνουμε σε ένα πρόσωπο και μετά δεν μπορούμε να βοηθήσουμε με την προσευχή ούτε τον εαυτό μας ούτε τους άλλους.

Όταν προσεύχεσαι λ.χ. για έναν καρκινοπαθή, να προσεύχεσαι για όλους τους καρκινοπαθείς και να λες και μια ευχή για τους κεκοιμημένους. Ή βλέπεις έναν δυστυχημένο· να πηγαίνει αμέσως ο νους σου σε όλους τους δυστυχημένους και να προσεύχεσαι γι' αυτούς.

Να, θυμάμαι, μικρός είχα δει έναν ζητιάνο που πέθανε έξω από ένα τούρκικο σπίτι, δέκα μέτρα μακριά από το δικό μας. Πέτρο τον έλεγαν. Τον βρήκε το πρωί η Τουρκάλα πεσμένο έξω από το σπίτι της και τον σκούνηξε να σηκωθεί· τότε κατάλαβε ότι είχε πεθάνει. Ακόμη τον μνημονεύω. Πόσοι τέτοιοι «Πέτροι» υπάρχουν στον κόσμο!

Όταν πηγαίνει κανείς σε ειδικά θέματα και σκέφτεται ότι υποφέρουν οι συνάνθρωποί μας, βοηθιέται, γιατί κεντιέται η καρδιά. Έτσι, με πονεμένη καρδιά από τα ειδικά θέματα πηγαίνει και στα γενικά, και βοηθάει περισσότερο με την καρδιακή προσευχή.

Καλά είναι ο μοναχός να μοιράζει την προσευχή του σε τρία μέρη: για τον εαυτό του, για όλο τον κόσμο και για τους κεκοιμημένους. Αν και με αυτόν τον τρόπο, παρόλο που φαίνεται δίκαιη η μοιρασιά, πάλι για τον εαυτό του φροντίζει περισσότερο, γιατί ο εαυτός του είναι ένας, ενώ οι ζώντες και οι κεκοιμημένοι είναι δισεκατομμύρια. (...)

Να θέλει και αυτός που ζητά την προσευχή να βοηθηθεί, να σωθεί, και να αγωνίζεται. Για να βοηθηθεί δηλαδή κανείς από την προσευχή «δικαίου» ανθρώπου, χρειάζεται να έχει καλή διάθεση. Η ευχή που γίνεται με την καρδιά

εισακούεται· πρέπει όμως και ο άλλος να είναι δεκτικός. Αλλιώς, εκείνος που προσεύχεται πρέπει να έχει την αγιότητα του Μεγάλου Παϊσίου, για να μπορέσει να τον βγάλει από την κόλαση¹. Γι' αυτό κάνετε προσευχή πρώτα γι' αυτούς που έχουν διάθεση να σωθούν

Εγώ, όταν παρακαλάω τον Θεό για διάφορες περιπτώσεις, λέω: «Θεέ μου, να είναι αισθητή η βοήθειά Σου, για να βοηθηθούν οι άνθρωποι και πνευματικά· αν δεν είναι αισθητή, μη μας βοηθάς». Πολλοί ούτε καν καταλαβαίνουν από τι μπόρες μας γλιτώνει ο Θεός και ούτε καν το σκέφτονται, για να δοξολογήσουν τον Θεό. Γι' αυτό να ζητάμε να βοηθάνε ο Χριστός, η Παναγία, οι Άγιοι στον κόσμο, αλλά να είναι και αισθητή η βοήθειά Τους, για να ωφελούνται οι άνθρωποι.

Ας υποθέσουμε ότι κινδυνεύει κάποιος να πέσει από την σκαλωσιά και οικονομάει ο Θεός να σκαλώσει κάπου, που δεν ήταν να σκαλώσει και γλιτώνει. Ή πέφτει κάπου και δεν σακατεύεται. Ή τρακάρει και γλιτώνει. Να ευχηθούμε να καταλάβει ότι ο Θεός τον βοήθησε και σώθηκε, για να βοηθηθεί πνευματικά.

Κάποιος έπεσε από ένα γεφύρι κάτω και σώθηκε. «Κατέβηκες να μετρήσεις το βάθος;», του λέω. Στα χέρια μας κρατούν οι Άγιοι. Ένα παιδί που του είχα δώσει ένα σταυρουδάκι, καθώς έτρεχε με τον μοτοσακό, πέρασε πάνω από ένα ταξί, έκανε μια τούμπα και συνέχισε να τρέχει στον δρόμο, χωρίς να πάθει τίποτα. Πολλοί γλιτώνουν, αλλά λίγοι καταλαβαίνουν κι διορθώνονται.

Η ποιότητα της προσευχής μετράει

Γέροντα, όταν έχουμε ένα αίτημα για κάποιο σοβαρό θέμα, μήπως πρέπει η προσευχή να συνοδεύεται με νηστεία;

Αυτό δεν χρειάζεται συζήτηση· είναι κάτι το οποίο επιβάλλεται. Η νηστεία, η άσκηση, είναι προϋποθέσεις. Αλλά για να γίνει σωστή προσευχή, πρέπει να πονάει κανείς για τους άλλους. Γιατί είναι και τυπικό πολλών χριστιανών της εποχής μας να μη θέλουν να στενοχωρηθούν.

Και συνταξιούχοι ακόμη που όλη μέρα κάθονται, δεν πάνε να πλησιάσουν ένα παιδί εγκαταλελειμμένο, γιατί αυτό έχει φασαρία. Θα φάνε, θα πιουν τον καφέ τους και θα κάνουν έναν περίπατο, θα πάνε σε ένα νοσοκομείο που έχει νοσοκόμους, σε κάτι οργανωμένο, για να δουν έναν άρρωστο, γιατί αυτό είναι πιο εύκολο. Πάλι δηλαδή για να ευχαριστηθούν, οπότε αναπαύουν και τον λογισμό τους ότι έκαναν το καθήκον τους. Πόσους έχω στριμώξει να βοηθήσουν κάτι παιδάκια εγκαταλελειμμένα! Αυτοί τίποτε.

Στο Άγιον Όρος έκαναν κάπου Λιτανεία για την ανομβρία και, αντί να βρέξει, έπιασε πυρκαγιά! Δεν γίνεται λιτανεία σαν να κάνουμε περίπατο. Θέλει να πονέσουμε.

Μπορεί να παραμείνει πειρασμός ή μια δύσκολη κατάσταση, αν κάνουν καρδιακή προσευχή οι καλόγεροι; Παρ' όλα τα δύσκολα χρόνια βλέπω στα μοναστήρια να επικρατεί ένα πνεύμα... Να είμαστε χαρούμενοι! Εδώ καίγεται ο κόσμος!

Μας ζητούν να κάνουμε μια αγρυπνία, ας υποθέσουμε, για έναν άρρωστο, και ψάλλουμε «Ανοιξαντος Σου την χείρα» και χαιρόμαστε. Εμείς περνάμε ευχάριστα την ώρα μας και ο άλλος εν τω μεταξύ πεθαίνει. «Κάνουμε, λέει, αγρυπνία για τον άρρωστο». Τι αγρυπνία; Εσείς κάνετε διασκέδαση. Αυτό είναι πνευματική διασκέδαση.

Μερικές φορές, ούτε όταν ο ιερέας λέει «Υπέρ των εν ασθενειαις κατακειμενων», προσευχόμαστε για τον άρρωστο. Θα βοηθούσαμε πιο θετικά, αν κάναμε και λίγη ευχή με το κομποσχοίνι. Δεν λέω να καταργήσουμε τις πανηγυρικές αγρυπνίες που προβλέπει το τυπικό, αλλά σε τέτοιες περιπτώσεις να διαθέτουμε και λίγη ώρα, για να κάνουμε τουλάχιστον ένα-δυο κομποσχοίνια λέγοντας «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον τον δούλο σου».

Όλη η βάση είναι η ποιότητα της προσευχής. Η προσευχή πρέπει να είναι καρδιακή, να γίνεται από πόνο. Για τον Θεό δεν μετράει τόσο η ποσότητα της προσευχής όσο η ποιότητα. Η προσευχή που γίνεται στα μοναστήρια έχει ποσότητα, αλλά δεν φτάνει αυτό· πρέπει να έχει και ποιότητα. Τόσες ώρες προσευχή που γίνεται από τόσα άτομα, αν ήταν καρδιακή θα είχε αλλάξει ο κόσμος. Γι' αυτό σκοπός είναι οι Ακολουθίες να γίνονται από την καρδιά.

Η καρδιακή προσευχή βοηθάει όχι μόνον τους άλλους αλλά και τον ίδιο τον εαυτό μας, γιατί βοηθάει να έρθει η εσωτερική καλοσύνη. Όταν ερχόμαστε στην θέση του άλλου, έρχεται φυσιολογικά η αγάπη, ο πόνος, η ταπείνωση, η ευγνωμοσύνη μας στον Θεό με την συνεχή δοξολογία, και τότε η προσευχή για τον συνάνθρωπό μας γίνεται ευπρόσδεκτη από τον Θεό και τον βοηθάει.

Προσευχή με υπομονή

Γέροντα, μένει ψυχρή η καρδιά μου στην προσευχή.

Είναι γιατί ο νους δεν δίνει τηλεγράφημα στην καρδιά. Ύστερα στην προσευχή χρειάζεται να εργασθεί κανείς· δεν μπορεί από την μια στιγμή στην άλλη να φθάσει σε κατάσταση, ώστε να μη φεύγει καθόλου ο νους του. Θέλει υπομονή. Βλέπεις, άλλος χτυπάει την πόρτα, ξαναχτυπάει, περιμένει, και μετά ανοίγει η πόρτα. Εσύ θες να χτυπήσεις μια και να μπεις μέσα. Δεν γίνεται έτσι.

Στην προσευχή χρειάζεται επιμονή. «Και παρεβιάσαντο αυτον» (Λουκ. 24, 25), λέει το Ευαγγέλιο για τους δύο Μαθητές που συνάντησαν τον Χριστό στον δρόμο προς Εμμαούς. Έμεινε ο Χριστός μαζί τους, γιατί είχαν μια συγγένεια με τον Χριστό και το δικαιούνταν. Είχαν ταπείνωση, απλότητα, καλοσύνη, θάρρος με την καλή έννοια, όλες τις προϋποθέσεις, γι' αυτό και ο Χριστός έμεινε μαζί τους.

Πρέπει να προσευχόμαστε με πίστη για κάθε ζήτημα και να κάνουμε υπομονή, και ο Θεός θα μιλήσει. Γιατί, όταν ο άνθρωπος προσεύχεται με πίστη, υποχρεώνει τον Θεό κατά κάποιο τρόπο για την πίστη του αυτή να του εκπληρώσει το αίτημά του. Γι' αυτό, όταν ζητούμε κάτι από τον Θεό, να μη «διακρινώμεθα» και θα εισακουσθούμε. «Να έχετε πίστη χωρίς να διακριθείτε» (Ματθ. 21, 21), είπε ο Κύριος. Ο Θεός ξέρει να μας δώσει αυτό που ζητούμε, ώστε να μη βλαφτούμε πνευματικά.

Μερικές φορές ζητούμε κάτι από τον Θεό, αλλά δεν κάνουμε υπομονή και ανησυχούμε. Αν δεν είχαμε δυνατό Θεό, τότε να ανησυχούσαμε. Αλλά αφού έχουμε Θεό Παντοδύναμο και έχει πάρα πολλή αγάπη, τόση που μας τρέφει και με το Αίμα Του, δεν δικαιολογούμαστε να ανησυχούμε.

Μερικές φορές δεν αφήνουμε ένα δύσκολο θέμα μας στα χέρια του Θεού, αλλά ενεργούμε ανθρώπινα. Όταν ζητούμε κάτι από τον Θεό και κλονίζεται η πίστη μας και θέλουμε να ενεργήσουμε ανθρωπίνως στα δυσκολοκατόρθωτα, χωρίς να περιμένουμε την απάντηση στο αίτημά μας από τον Θεό, είναι σαν να κάνουμε

αίτηση στον βασιλέα Θεό και την παίρνουμε πίσω, την ώρα που Εκείνος απλώνει το χέρι Του, για να ενεργήσει.

Τον παρακαλούμε πάλι, αλλά και πάλι κλονίζεται η πίστη μας και ανησυχούμε και επαναλαμβάνουμε το ίδιο. Έτσι διαιωνίζεται η ταλαιπωρία μας. Κάνουμε δηλαδή σαν εκείνον που κάνει μια αίτηση στο Υπουργείο και ύστερα από λίγο μετανιώνει και την αποσύρει. Ξαναμετανιώνει, την υποβάλλει· μετά από λίγο πάλι την αποσύρει. Η αίτηση όμως πρέπει να μείνει, για να παίρνει την σειρά της.

Προσευχή με πόνο

Γέροντα, πως κάνετε ευχή για ένα θέμα;

Όλη η βάση που γίνεται η ευχή είναι να πονάει ο άνθρωπος. Αν δεν πονάει, μπορεί να κάθεται ώρες με το κομποσχοίνι και η προσευχή του να μην έχει κανένα αποτέλεσμα. Αν υπάρχει πόνος για το θέμα για το οποίο προσεύχεται, ακόμη και με έναν αναστεναγμό κάνει καρδιακή προσευχή.

Πολλοί, όταν την στιγμή που τους ζητούν οι άλλοι να προσευχηθούν δεν έχουν χρόνο, προσεύχονται με έναν αναστεναγμό για το πρόβλημά τους. Δεν λέω να μην κάνει κανείς προσευχή, αλλά, αν τυχόν δεν υπάρχει χρόνος, ένας αναστεναγμός για τον πόνο του άλλου είναι μια καρδιακή προσευχή· ισοδυναμεί δηλαδή με ώρες προσευχής.

Διαβάζεις λ.χ. ένα γράμμα, βλέπεις ένα πρόβλημα, αναστενάζεις και μετά προσεύχεσαι. Αυτό είναι μεγάλο πράγμα! Πριν πιάσεις το ακουστικό, πριν ακόμα καλέσεις, σε ακούει ο Θεός! Και το πληροφορείται ο άλλος. Να δείτε πως οι δαιμονισμένοι καταλαβαίνουν τότε κάνω προσευχή γι' αυτούς και φωνάζουν όπου κι αν βρίσκονται!

Η πραγματική προσευχή ξεκινάει από έναν πόνο· δεν είναι ευχαρίστηση, «νιρβάνα». Τι πόνος είναι; Βασανίζεται με την καλή έννοια ο άνθρωπος. Πονάει, βογκάει, υποφέρει, όταν κάνει προσευχή για οτιδήποτε.

Ξέρετε τι θα πει υποφέρει; Ναι, υποφέρει, γιατί συμμετέχει στον γενικό πόνο του κόσμου ή στον πόνο ενός συγκεκριμένου ανθρώπου. Αυτήν την συμμετοχή, αυτόν τον πόνο, τον ανταμείβει ο Θεός με την θεία αγαλλίαση. Δεν ζητάει βέβαια ο άνθρωπος την θεία αγαλλίαση, αλλά η θεία αγαλλίαση έρχεται ως συνέπεια, επειδή συμμετέχει στον πόνο του άλλου (...).

Η θεία παρηγοριά

Γέροντα, όταν πονώ για τους άλλους, με πιάνει άγχος και δεν μπορώ να προσευχηθώ.

Το ότι έχει κανείς άγχος όταν πονά για τους άλλους και να μην μπορεί να προσευχηθεί είναι δείγμα ότι υπάρχει ανθρώπινο στοιχείο μέσα του! Εγώ, όσο πιο πολύ πονώ τον κόσμο, τόσο πιο πολύ προσεύχομαι και χαίρομαι πνευματικά, γιατί τα λέω όλα στο Χριστό και εκείνος τα τακτοποιεί.

Και βλέπω ότι όσο περνάει ο καιρός, ενώ το σωματικό κουράγιο ελαττώνεται, το ψυχικό αυξάνει, γιατί η αγάπη, η θυσία, ο πόνος για τον άλλον δίνουν πολλή ψυχική δύναμη. Και ήμουν όρθιος όλη την νύχτα μέχρι τη Θεία Λειτουργία που έβλεπα τον κόσμο (Ο Γέροντας εννοεί την αγρυπνία της 9ης προς 10η Νοεμβρίου του 1993. Παρόλο που ήταν πολύ ταλαιπωρημένος από τον καρκίνο, όρθιος, στηριγμένος σε μια καρέκλα, έδωσε την ευχή του σε τριάντα χιλιάδες περίπου ανθρώπους που πέρασαν εκείνη την ημέρα). Μετά και μέσα στην Εκκλησία και πάλι όρθιος, αλλά δεν ένιωθα κούραση, γιατί πονούσαν τον κόσμο και αυτό με δυνάμωνε. Και εσύ να προσεύχεσαι και να χαίρεσαι, γιατί ο Χριστός θα τα οικονομήσει όλα.

Στην πνευματική αντιμετώπιση δεν υπάρχει θλίψη. Με τον κόσμο τώρα πόσο πόνο πέρασα! Δεν τα περνούσα έτσι τα θέματά τους. Πονούσα, αναστέναζα, αλλά σε κάθε αναστεναγμό άφηνα το θέμα στο Θεό, και στον πόνο που ένιωθα για τον άλλον έδινα ο Θεός παρηγοριά. Δηλαδή με την πνευματική αντιμετώπιση ερχόταν θεία παρηγοριά, γιατί ο πόνος που έχει μέσα την ελπίδα στο Θεό έχει θεία παρηγοριά. Αλλιώς πως θα αντέξει κανείς! Πώς θα μπορούσα διαφορετικά να τα βγάλω πέρα με τόσα που ακούω;

Πονάω, αλλά σκέφτομαι και την θεία ανταμοιβή στους πονεμένους. Είμαστε στα χέρια του Θεού. Αφού υπάρχει θεία δικαιοσύνη, θεία ανταπόδοση, τίποτε δεν πάει χαμένο. Όσο βασανίζεται κανείς, άλλο τόσο θα ανταμειφθεί. Ο Θεός, ενώ βλέπει τόσον πόνο πάνω στη γη, ακόμη και πράγματα που εμείς δεν μπορούμε να τα συλλάβουμε, δεν τα χάνει.

«Περισσότερο υποφέρεις, λέει, περισσότερο θα σε οικονομήσω στην άλλη ζωή», και γι' αυτό χαίρεται. Διαφορετικά πώς θα μπορούσε, ας πούμε, να αντέξει τόση αδικία, τόση κακία που υπάρχει; Έχει όμως υπ' όψιν Του την ανταμοιβή αυτών που υποφέρουν και μπορεί, τρόπος του λέγειν, να αντέξει αυτόν τον μεγάλο πόνο. Εμείς δεν βλέπουμε τι δόξα θα λάβει ο άλλος και πονούμε, γι' αυτό ο Θεός μας

ανταμείβει με θεία παρηγοριά.

Γέροντα, αυτή η στενοχώρια δεν καταβάλλει τον άνθρωπο;

Όχι. Ο άνθρωπος, όταν αντιμετωπίζει το κάθε πρόβλημα πνευματικά, δεν καταβάλλεται. Στην αρχή πικραίνεται, όταν ακούει ότι κάποιος υποφέρει, αλλά μετά έρχεται ως ανταμοιβή η θεία παρηγοριά και δεν καταστρέφεται ο οργανισμός του. Ενώ η πίκρα από την κοσμική στενοχώρια φέρνει γαστρορραγία κ.λ.π., αυτή δεν βλάπτει τον οργανισμό, γιατί έχει το θείο βάλαμο.

Ο κίνδυνος της αναισθησίας

Γέροντα, μερικές φορές μου ζητούν λαϊκοί να προσευχηθώ για ένα πρόβλημά τους. Το κάνω, χωρίς όμως να νιώσω πόνο.

Εδώ υπάρχουν δύο περιπτώσεις: η πρώτη είναι επικίνδυνη, η δεύτερη έχει πνευματική αντιμετώπιση. Όταν ο μοναχός ξεχνά τους δικούς του και δεν σκέφτεται και τους άλλους, δηλαδή δεν προσεύχεται για τον κόσμο, τότε αυτό είναι πολύ κακό. Ερχόμαστε δηλαδή στο μοναστήρι, εγκαταλείπουμε τους δικούς μας, και φθάνουμε να ξεχάσουμε τους δικούς μας, πόσο μάλλον τους άλλους. Αντιμετωπίζουμε τα πράγματα πνευματικά, αλλά δεν συμμετέχουμε στον πόνο των άλλων πνευματικά. Δεν προχωρούμε πνευματικά, για να μπορέσουμε να νιώσουμε τα προβλήματά τους, και υπάρχει κίνδυνος να φθάσουμε σε μια αναισθησία. Αρχίζει σιγά-σιγά μία αδιαφορία και γίνεται η καρδιά πέτρα. Στην δεύτερη περίπτωση πονά κανείς για όλο τον κόσμο, αλλά νιώθει και μια παρηγοριά, γιατί σκέφτεται ότι ο άλλος που υποφέρει θα έχει μισθό από τον Θεό, θα είναι μάρτυρας. Με αυτόν τον λογισμό νιώθει βαθιά σιγουριά και έχει μια εσωτερική χαρά. Σ' αυτήν την περίπτωση η καρδιά δεν είναι πέτρινη αλλά θεϊκή).

Αν δεν προσέξουν οι καλόγεροι, μπορεί να γίνει η καρδιά τους πολύ σκληρή. Οι κοσμικοί βλέπουν ατυχήματα, την δυστυχία των άλλων, και πονούν. Εμείς δεν την βλέπουμε και μπορεί να ζητάμε όλο για τον εαυτό μας. Αν δεν κάνουμε δηλαδή λεπτή εργασία, για να νιώσουμε την δυστυχία των άλλων και να κάνουμε γι' αυτούς καρδιακή προσευχή), θα γίνουμε σκληρόκαρδοι. Θα φθάσουμε σε σημείο να θέλουμε το βόλεμά μας και θα γίνει η καρδιά μας πέτρινη με την αδιαφορία, πράγμα που είναι αντιευαγγελικό. Ο μοναχός πρέπει να ενδιαφέρεται, να πονάει και να προσεύχεται γενικά για τον κόσμο. Αυτό δεν του φέρνει περισπασμό, αλλά αντιθέτως βοηθιέται και ο ίδιος με την προσευχή), βοηθάει και τους άλλους.

Γέροντα, ενώ βλέπω τα χάλια μου, κάνω πιο πολλή προσευχή για τους άλλους. Μήπως είναι καλύτερα να μην προσεύχομαι για τους άλλους και να προσεύχομαι μόνο για τον εαυτό μου;

Από ταπείνωση; Αν είναι από ταπείνωση, να λες στον Θεό με πολλή ταπείνωση: «Θεέ μου, τέτοια που είμαι, δεν πρέπει να με ακούσεις. Άλλα δεν είναι αδικία να υποφέρουν οι άλλοι εξ αιτίας μου; Γιατί, εάν είχα πνευματική κατάσταση, παρρησία, θα με άκουγες και θα τους βοηθούσες. Φταίω και εγώ, που ο άλλος υποφέρει. Τώρα όμως τι φταίει να υποφέρει εξ αιτίας μου; Σε παρακαλώ, βοήθησέ τον».

Εξαρτάται δηλαδή πως τοποθετείσαι για τους άλλους. Νιώθεις ότι δεν είσαι άξια, αλλά τυχαίνει, βλέπεις έναν πονεμένο, στενοχωριέσαι, πονάς, προσεύχεσαι. Όταν λ.χ. βλέπω εν αν τυφλό, αισθάνομαι τον εαυτό μου ένοχο, γιατί, αν είχα πνευματική κατάστασή, θα μπορούσα να τον θεραπεύσω.

Ο Θεός μας έδωσε την δυνατότητα να γίνουμε άγιοι, να κάνουμε θαύματα, όπως έκανε και Εκείνος. Αναγνωρίζουμε την μεγάλη ή μικρή μας πνευματική αρρώστια και ταπεινά ζητούμε την σωματική υγεία για τον συνάνθρωπό μας, ως ένοχοι για την αρρώστια του. Γιατί, εάν είχαμε πνευματική υγεία, θα είχε θεραπευθεί προ καιρού και δεν θα παιδευόταν. Όταν τοποθετούμαστε σωστά, ότι είμαστε ένοχοι για όλη την κατάσταση του κόσμου, και λέμε «Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησον ημάς», βοηθιέται και ο κόσμος όλος. Και για τα χάλια του πρέπει να πονέσει κανείς και να ζητήσει το έλεος του Θεού. Φυσικά, αν φθάσει σε μια πνευματική κατάσταση, τότε για τον εαυτό του δεν ζητάει τίποτε.

Βλέπω ότι πολλές φορές πιάνουμε στραβά το «Κύριε, 'Ιησού Χριστέ, ελέησόν με» και δήθεν από ταπείνωση δεν λέμε «ελέησον ημάς», δεν προσευχόμαστε για τους άλλους παρά μόνο για τον εαυτό μας. Γι' αυτό και μερικές φορές μας παρεξηγούν εμάς τους μοναχούς οι κοσμικοί και λένε ότι είμαστε εγωιστές και ότι φροντίζουμε να σώσουμε μόνον τον εαυτό μας. Το «ελέησόν με» είναι για να μην πέσουμε σε υπερηφάνεια. Η ευχή ενός ταπεινού ανθρώπου, που πιστεύει ότι είναι χειρότερος από όλους, έχει περισσότερη αξία από την αγρυπνία που κάνει ένας άλλος με υπερήφανο λογισμό. Όταν προσευχόμαστε με υπερηφάνεια, κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας.

Κατάσταση Συναγερμού

Μην ξεχνάτε ότι παίρνουμε δύσκολους καιρούς και χρειάζεται πολλή προσευχή. Να

θυμάστε την μεγάλη ανάγκη που έχει ο κόσμος σήμερα και την μεγάλη απαίτηση που έχει ο Θεός από μας για προσευχή. Να εύχεστε για την γενική εξωφρενική κατάσταση όλου του κόσμου, να λυπηθεί ο Χριστός τα πλάσματά Του, γιατί βαδίζουν στην καταστροφή. Να επέμβει θεϊκά στην εξωφρενική εποχή που ζούμε, γιατί ο κόσμος οδηγείται στην σύγχυση, στην τρελά και στο αδιέξοδο.

Μας κάλεσε ο Θεός να κάνουμε προσευχή για τον κόσμο, που έχει τόσα προβλήματα! Οι καημένοι δεν προλαβαίνουν έναν σταυρό να κάνουν. Εάν εμείς οι μονάχοι δεν κάνουμε προσευχή, ποίοι θα κάνουν; Ο στρατιώτης σε καιρό πολέμου είναι σε κατάσταση συναγερμού, έτοιμος με τα παπούτσια. Στην ίδια κατάσταση πρέπει να είναι και ο μοναχός. Αχ, Μακκαβαίος¹ θα έβγαινα! Στα βουνά θα έφευγα, για να προσεύχομαι συνέχεια για τον κόσμο.

Πρέπει να βοηθήσουμε με την προσευχή τον κόσμο, όλο, να μην κάνει ο διάβολος ό,τι θέλει. Έχει αποκτήσει δικαιώματα ο διάβολος. Όχι ότι τον αφήνει ο Θεός, αλλά δεν θέλει να παραβιάσει το αυτεξούσιο. Γι' αυτό εμείς να βοηθήσουμε με την προσευχή. Όταν πονάει κανείς για την σημερινή κατάσταση που επικρατεί στον κόσμο και προσεύχεται, τότε βοηθιούνται οι άνθρωποι, χωρίς να παραβιάζεται το αυτεξούσιο. Αν προχωρήσετε με την Χάρη του Θεού ακόμη λίγο, θα αρχίσουμε να κάνουμε μια προσπάθεια στο θέμα της προσευχής, να μπει μια σειρά, να γίνετε ραντάρ, γιατί και τα πράγματα ζορίζουν. Θα διοργανώσουμε ένα συνεργείο προσευχής. Να κάνετε πόλεμο με το κομποσχοίνι. Με πόνο να γίνεται η προσευχή. Ξέρετε τι δύναμη έχει τότε η προσευχή;

Πολύ πληγώνομαι, όταν βλέπω μονάχους να ενεργούν ανθρωπίνως και όχι με την προσευχή δια μέσου του Θεού στα δυσκολοκατόρθωτα ανθρωπίνως. Ο Θεός μπορεί όλα να τα τακτοποιήσει. Όταν κανείς κάνει σωστή πνευματική εργασία, τότε μπορεί μόνο με την προσευχή να χτίσει μοναστήρια και να τα εφοδιάσει με όλα τα απαραίτητα και να βοηθήσει το σύμπαν. Δεν χρειάζεται ούτε να δουλεύει- αρκεί μόνο να προσεύχεται.

Ο μοναχός πρέπει να προσπαθήσει να μην πονοκεφαλάει για την άλφα ή βήτα δυσκολία, είτε είναι ατομική είτε ενός συνανθρώπου του είτε αφορά στην γενική κατάσταση, αλλά να καταφεύγει στην προσευχή και να στέλνει δια του Θεού πολλές θείες δυνάμεις. Άλλωστε και το έργο του μονάχου αυτό είναι, και εάν αυτό δεν το έχει καταλάβει ο μοναχός, η ζωή του δεν έχει κανένα νόημα. Γι' αυτό, να ξέρετε ότι η κάθε αγωνία του που τον ωθεί να αναζητά ανθρώπινες λύσεις στα διάφορα προβλήματα, με ένα βασάνισμα και πονοκέφαλο, είναι του πειρασμού.

Όταν βλέπετε ότι σας απασχολούν πράγματα για τα οποία ανθρωπίνως δεν υπάρχει λύση και δεν τα εμπιστεύεστε στον Θεό, να ξέρετε ότι αυτό είναι

τέχνασμα του πειρασμού, για να αφήσετε την προσευχή, με την οποία μπορεί ο Θεός να στείλει όχι απλώς θεία δύναμη αλλά θείες δυνάμεις, και η βοήθεια τότε δεν θα είναι απλώς θεία βοήθεια αλλά θαύμα Θεού.

Από την στιγμή που αρχίζουμε να αγωνιούμε, εμποδίζουμε τον Θεό να επέμβει. Βάζουμε την λογική μπροστά και όχι τον Θεό, το θείο θέλημα, ώστε να δικαιούμαστε την θεία βοήθεια. Ο διάβολος προσπαθεί, κλέβοντας με τέχνη την αγάπη του μονάχου, να τον κρατάει σε μια κοσμική αγάπη, σε μια κοσμική αντιμετώπιση και κοσμική πρόσφορα στον συνάνθρωπό του, ενώ ως μοναχός έχει την δυνατότητα να κινείται στον δικό του χώρο, στην δική του ειδικότητα, του Ασυρματιστού, γιατί αυτό είναι και το διακόνημα που του έδωσε ο Θεός. Όλα τα άλλα, όσα κάνουμε με τις ανθρώπινες προσπάθειες, είναι σε κατώτερη μοίρα.

Επίσης καλύτερα είναι ο μοναχός να βοηθάει τους άλλους με την προσευχή του παρά με τα λόγια του. Αν δεν έχει την δύναμη να συγκρατήσει κάποιον που κάνει κακό, ας τον βοηθήσει από μακριά με την προσευχή, γιατί διαφορετικά μπορεί και να βλαφτεί. Μια ευχή καλή, καρδιακή, έχει περισσότερη δύναμη από χιλιάδες λόγια, όταν οι άλλοι δεν παίρνουν από λόγια. Παρόλο που λένε ότι βοηθώ τον κόσμο που έρχεται και με βρίσκει, ως θετική προσφορά μου στον κόσμο βλέπω την μιάμιση ώρα που διαβάζω το Ψαλτήρι. Το άλλο το θεωρώ ψυχαγωγία. να πουν οι καημένοι τον πόνο τους, να τους δώσω καμία συμβουλή.

Γι' αυτό την βοήθεια δεν την θεωρώ προσφορά δική μου. Η προσευχή είναι που βοηθάει. Αν είχα όλο τον χρόνο μου για προσευχή, περισσότερο θα βοηθούσα τον κόσμο. Ας πούμε ότι θα δω την ημέρα διακόσιους πονεμένους, μόνο διακόσιοι πονεμένοι υπάρχουν στον κόσμο; Αν δεν δω κανέναν και προσευχηθώ για όλον τον κόσμο, τότε βλέπω όλον τον κόσμο. Γι' αυτό λέω στον κόσμο: «Εγώ θέλω να μιλήω για σας στον Θεό, και όχι σ' εσάς για τον Θεό. Αυτό είναι καλύτερο για σας, αλλά δεν με καταλαβαίνετε» .

Να μην παραμελούμε το θέμα της προσευχής σ' αυτά τα δύσκολα χρόνια. Είναι ασφάλεια η προσευχή, είναι επικοινωνία με τον Θεό. Είδατε τι λέει ο Αββάς Ισαάκ; «Δεν θα μας ζητήσει λόγο ο Θεός, γιατί δεν κάναμε προσευχή, αλλά γιατί δεν είχαμε επαφή με τον Χριστό και μας ταλαιπώρησε ο διάβολος».

Πηγή: Από το βιβλίο «Λόγοι Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου Β΄», εκδ. Ιερών Ησυχαστηρίων «Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος», Σουρωτή Θεσσαλονίκης.